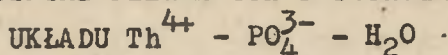

ZDZISŁAW SOKALSKI, PIOTR SZOTA

Katedra Chemii Fizycznej

SPOSÓB OTRZYMYWANIA I STUDIA NAD WŁASNOŚCIAMI
FIZYKOCHEMICZNYMI NIEZNANYCH DOTYCHCZAS GALARET

W ramach tematyki Katedry Chemii Fizycznej "Nowe sposoby sporządzania katalizatorów" otrzymano nieznaną dotychczas galaretę nieorganiczną zupełnie przezroczystą o podstawowych składnikach $\text{PO}_4^{3-} - \text{Th}^{4+} - \text{H}_2\text{O}$. Otrzymana galareta jest układem dającym się łatwo modyfikować drogą wprowadzenia 3 składnika, który nowemu układowi nadaje specyficzne własności.

Otrzymane galarety są układami niepęczniejącymi i nierozpuszczalnymi w wodzie. Odwodnione w temp. do 40° pod zmniejszonym ciśnieniem tworzą układ odwracalny "gumowaty", który po dodaniu wody tworzy z powrotem galaretę. Odwodnienie w temp. 100° tworzy nieodwracalny kseroukład w postaci białej masy.

Badano kinetykę tworzenia się galarety z roztworów wodnych galaretowatych składników z dodatkiem i bez dodatku trzeciego składnika czynnika modyfikującego własności galarety.

Metodykę badań kinetycznych dla układów dwu i trójskładnikowych oparto o: 1) zmiany przewodnictwa elektrycznego, 2) zmiany własności mechanicznych. Własności mechaniczne galaret przy użyciu odpowiedniej konstrukcji zaprojektowanego przez autorów aparatu (rys.1). Stwierdzono korelację pomiędzy własnościami mechanicznymi wyrażonymi modułem elastyczności " " a układem galaret modyfikowanych.

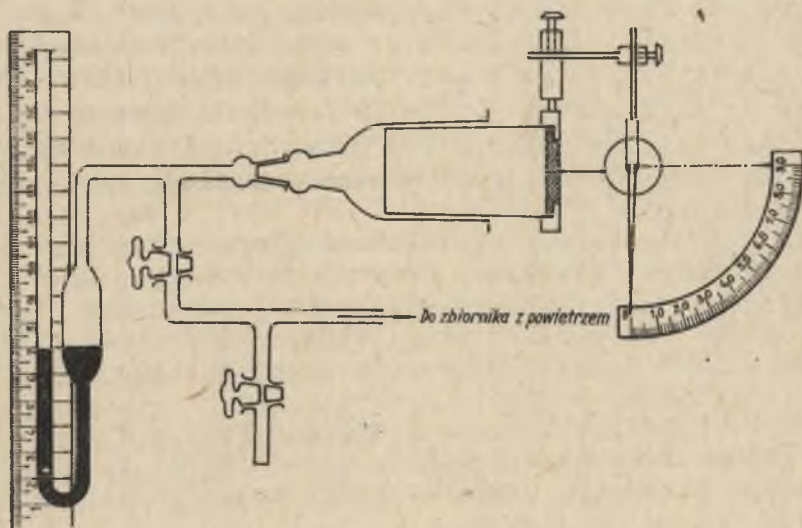
Jako trzeciego składnika modyfikującego układ użyto: Fe^{3+} , Ag^{1+} , Hg^{2+} , Co^{2+} , Na^{2+} , Pb^{2+} , Mn^{2+} , Ba^{2+} , Sr^{2+} .

Uzeregowanie powyżej trzeciego składnika podano w takiej kolejności w jakiej odbywa się zwiększenie modułu elastyczności.

I. Zbadano kinetykę zmian modułu elastyczności badanych układów prostych i zmodyfikowanych. Stwierdzono, że krzywe kinetyczne odpowiadają równaniu ogólnemu

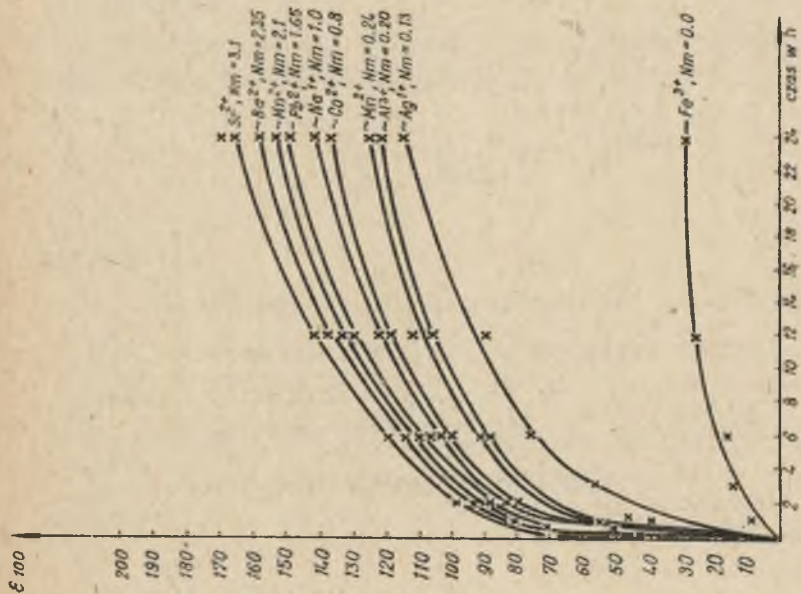
$$\epsilon = A \cdot t^{\frac{1}{n}}$$

gdzie ϵ jest modułem elastyczności t czasem A i n wielkością stałą.

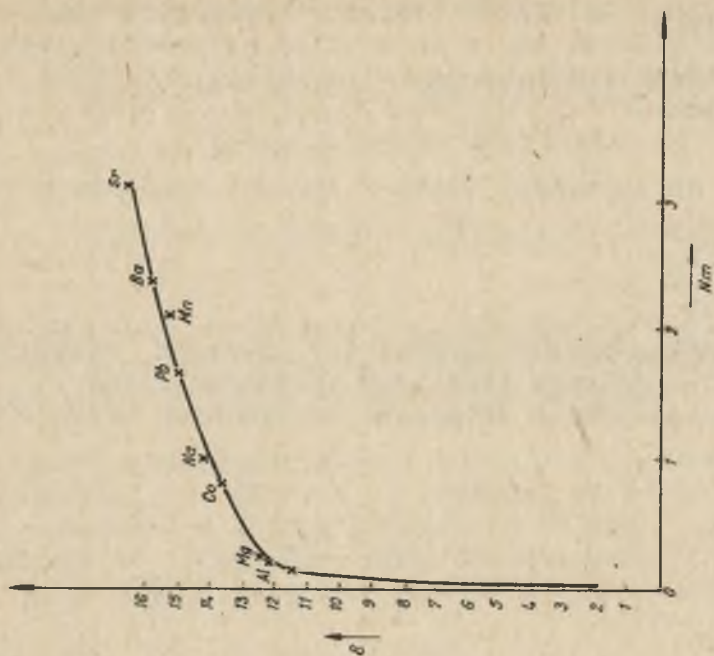

Rys.1

II. Zbadano kinetykę zmian przewodnictwa właściwego elektrycznego układów dwu i trójskładnikowych. Stwierdzono, że krzywe kinetyczne wyraźnie rozgraniczają 2 procesy formowania się galaret: 1) zmniejszenie przewodnictwa właściwego spowodowane tworzeniem asocjatów jonowych, 2) zwiększenie przewodnictwa spowodowane wymianą jonu wodorowego asocjatu na znacznie mniej ruchliwy kation 3 składnika.

Rys. 2

Rys. 3

Stwierdzono zależność pomiędzy krytycznym modułem elastyczności galaret Nm, a stosunkiem szybkości zmian przewodnictwa elektrolitycznego w początkowym okresie dojrzewania galarety

$v_2 = \frac{d_{H_2}}{dt}$ do szybkości zmian w okresie zestalania galare-

ty $v_1 = \frac{d_{H_2}}{dt}$.

Stwierdzono korelację pomiędzy modułem elastyczności a promieniem jonowym trzeciego składnika układu. Badania katalityczne dotyczące otrzymanych układów w toku.